

شناسایی عوامل مؤثر بر مکانیابی کتابخانه برای نابینایان در کلان شهر تهران با استفاده از جدول SWOT

کامران رضائی زاده مهابادی^۱، علی باقری^{۲*}

۱- مدرس دانشگاه ایوان کی، سمنان، ایران، K.rezaeizadeh@Gmail.Com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه ایوانکی، Ali.Bagheri.Org@Gmail.Com

چکیده

ارائه خدمات کتابخانه‌ای به نابینایان و کم بینایان یکی از پرچالش‌ترین وظایف کتابخانه‌ها و کتابداران و در کنار آن شناخت و نیازسنجی طراحی محیط‌های فیزیکی نابینایان از وظایف مهم معماران می‌باشد. در عصری که حجم اطلاعات در جهان به سرعت افزایش می‌یابد، برطرف کردن نیازهای اطلاعاتی این گروه برای اجتناب از عمیق‌تر شدن شکاف ناشی از محرومیت اطلاعاتی میان افراد سالم و ناسالم در زمره تعهدات رشد و شکوفایی هر جامعه‌ای است که بستگی به چگونگی به کارگیری استعدادها و توانایی‌های موجود در آن جامعه دارد. یکی از راه‌حل‌های مطمئن در تحقق این رشد، فراهم آوردن زمینه‌هایی است که بستر فعالیت‌های جمعی را با ایجاد فرصت‌های برابر، فرا روی همه استعدادها قرار دهد. نابینایان به کتابخانه‌ها نیاز مبرم دارند زیرا آنان از طریق کتابخانه با جهان ارتباط برقرار می‌کنند و از فناوری‌های جدید مرتبط به نابینایان آگاه می‌شوند. هدف از این پژوهش شناسایی عوامل مؤثر بر مکانیابی کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی مختص نابینایان با هدف رفع نیازهای اطلاعاتی نابینایان و کم بینایان، گسترش فرهنگ و ارتقای علم و دانش و ایجاد امکانات و شرایط مناسب برای پر کردن اوقات فراغت آنان با بررسی و مطالعه جدول SWOT در کلان شهر تهران می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: مکانیابی، کتابخانه، نابینا، تهران، جدول SWOT

۱- مقدمه

کتابخانه‌ها همواره بازتابی از اوضاع اجتماعی زمان خود بوده‌اند. رشد فرهنگی یک جامعه موجب غنای کتابخانه‌های آن و در مقابل، کم مایگی و رکود کتابخانه ناشی از ضعف فرهنگی جامعه مربوطه است. انتشار روز افزون کتاب‌ها و نشریات ادواری موجب رونق کیفی و کمی کتاب‌ها می‌شود و برای ترویج خواندن در بین قشرهای مختلف جامعه زمینه مناسبی را فراهم می‌کند. زمانی که خواندن رونق یابد، جامعه به شکوفایی فرهنگی رسیده است، از این رو کتابخانه و اجتماع از گذشته تاکنون هم پای هم پیش رفته‌اند و یکی بر دیگری اثر بخشیده است. به طوری که پیوسته انحطاط یکی با زوال دیگری و رشد این با ترقی آن همراه بوده است. (نسرین دخت عماد خراسانی، ۱۳۸۲، ص ۷)

هر فرد به عنوان عضوی از اجتماع برای تأمین نیازهای اطلاعاتی و مطالعاتی خود باید چاره‌ای بیاندیشد و کسی که توانایی کسب اطلاعات را نداشته باشد در مسیر حرکت خود در اجتماع با مشکلات بسیاری روبرو می‌گردد. هر فرد در طول زندگی روزمره، به تهیه اطلاعات گوناگون احتیاج پیدا کرده و برای برطرف کردن این نیاز به راه‌های مختلفی متوسل گشته و بسته به نوع نیاز اطلاعاتی و جایگاه اجتماعی، شغلی و محل زندگی خود، از طرق متعدد برای رفع نیاز خود اقدام می‌کند و در این راه از روش‌هایی چون: تعامل با دیگر افراد جامعه، مطالعه روزنامه‌ها و مجله‌های مرتبط، استفاده از اینترنت و غیره استفاده می‌کند. اما در این میان نابینایان نیز به عنوان بخشی جدای ناپذیر از جامعه دارای نیازهای اطلاعاتی همانند دیگر افراد جامعه هستند که